

"МҰНАЙ САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ" АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

**ҚЫЗМЕТІ ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРҒА ЗИЯН КЕЛТІРУ
ҚАУПМЕН БАЙЛАНЫСТЫ ОБЪЕКТІЛЕР
ИЕЛЕРІНІҢ АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ
ЖАУАПКЕРШІЛІГІН
МІНДЕТТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕР**

**"Мұнай сақтандыру компаниясы" АҚ
Директорлар Кеңесі Бекіткен**

**« 08 » 09 2022 жылғы № 02-01/26 хаттама
« 12 » 09 2022 жылдан бастап күшіне енді**

Алматы қ, 2022ж.

МАЗМҰНЫ:

1.	ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР.....	3
2.	САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ.....	4
3.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ	4
4.	ҚЫЗМЕТІ ҮШІНШІ ТҮЛҒАЛАРҒА ЗИЯН КЕЛТІРУ ҚАУПІМЕН БАЙЛАНЫСТЫ ОБЪЕКТІЛЕР	4
5.	САҚТАНДЫРУ СОМАСЫНЫҢ МӨЛШЕРІ	4
6.	САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫНЫҢ МӨЛШЕРІ.....	5
7.	САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫН ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМДЕРІ	5
8.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ ЖӘНЕ ОНЫ ЖАСАСУ ТӘРТІБІ	5
9.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ	6
10.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫН ТОҚТАТУ	6
11.	САҚТАНУШЫНЫҢ, САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ, ҮШІНШІ ТҮЛҒАЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ	6
12.	САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНІҢ МӨЛШЕРІ.....	9
13.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ	10
14.	САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ШАРТТАРЫ МЕН ТӘРТІБІ	11
15.	САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ.....	11
16.	ЗИЯН КЕЛТІРГЕН АДАМҒА КЕРІ ТАЛАП ҚОЮ ҚҰҚЫҒЫ.....	12
17.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ БОЙЫНША ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	12
18.	ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ.....	12
19.	ҚОСЫМША ШАРТТАР	12

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық – құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандырудың осы Ережелері (бұдан әрі-"Ережелер") және "міндетті сақтандыру туралы" 2004 жылғы 7 шілдедегі № 580 – II Қазақстан Республикасының Заңы негізінде "Мұнай сақтандыру компаниясы" АҚ (бұдан әрі-"Сақтандырушы") қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі "(бұдан әрі – "Заң") қызметі сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру арқылы қауіпті өндірістік фактормен өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілген үшінші тұлғалардың мүлктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету мақсатында, үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – "Сақтандыру шарты") жасасады.
- 1.2. **Ережелерде келесі негізгі ұғымдар қолданылады:**
- 1.2.1. **авария**-қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын ғимараттардың, құрылыстардың және (немесе) техникалық құрылғылардың қирауы, бақыланбайтын жарылыс және (немесе) қауіпті заттардың шығарылуы;
- 1.2.2. **инцидент**-қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын техникалық құрылғылардың істен шығуы немесе зақымдануы, аварияға әкеп соқпаған технологиялық процесті жүргізу қауіпсіздігін қамтамасыз ететін параметрлерден ауытқу;
- 1.2.3. қауіпті өндірістік фактор-қауіпті өндірістік объектілердегі авариялар, инциденттер кезінде туындайтын, үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіретін физикалық құбылыс;
- 1.2.4. **қауіпті өндірістік фактор**-қауіпті өндірістік объектілердегі авариялар, инциденттер кезінде туындайтын, үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіретін физикалық құбылыс;
- 1.2.5. *меншік құқығында, шаруашылық жүргізу құқығында немесе жедел басқару құқығында не кез келген басқа заңды негізде қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің иесі-қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіні иеленген жеке және (немесе) заңды тұлға;*
- 1.2.6. **Пайда алушы** - Ережеге сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;
- 1.2.7. **қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі**- жеке және (немесе) заңды тұлғалардың Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген міндеті үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды қауіпті өндірістік фактормен өтеу ;
- 1.2.8. **Сақтандырылушы**-өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;
- 1.2.9. **Сақтанушы**-сақтандырушымен міндетті сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы бір мезгілде Сақтандырылушы болып табылады;
- 1.2.10. **сақтандыру омбудсманы** - өз қызметінде "сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын тәуелсіз жеке тұлға;
- 1.2.11. **сақтандыру төлемі**-сақтандырушы сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы;
- 1.2.12. **сақтандыру сыйлықақысы** - сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін соңғы қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы;
- 1.2.13. **сақтандыру сомасы**-міндетті сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;
- 1.2.14. **сақтандыру жағдайы**-сақтандыру шарты басталған кезде сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;
- 1.2.15. **Сақтандырушы**-сақтандыру ұйымы ретінде тіркелген және сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензиясы бар, сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға немесе өзге тұлғаға Пайда алушыға) шартта белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті заңды тұлға;

- 1.2.16. **үшінші тұлға** – өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне қауіпті өндірістік фактор зиян келтірген тұлға.
Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің қызметкерлері мен иелері үшінші тұлғалар болып табылмайды.
- 1.2.17. **уәкілетті орган** – өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік саясатқа басшылықты және салааралық үйлестіруді, әзірлеуді және іске асыруды жүзеге асыратын орталық атқарушы орган.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру объектісі қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты, оның Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген қауіпті өндірістік фактор үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты объект иесінің мүлктік мүддесі болып табылады.

3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

- 3.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу жөніндегі азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі қауіпті өндірістік фактор болып танылады.

4. ҚЫЗМЕТІ ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРҒА ЗИЯН КЕЛТІРУ ҚАУПІМЕН БАЙЛАНЫСТЫ ОБЪЕКТІЛЕР

- 4.1. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының [Заңына](#) сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздікті декларациялауға жататын объектілер болып табылады.
- 4.2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациялары тіркелген объектілер туралы мәліметтер уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылады.
- 4.3. Егер объект иесінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде объект қауіпті өндірістік объектілерді уәкілетті орган бекіткен декларацияланатын объектілерге жатқызу өлшем шарттарына сәйкес келмесе, онда сақтанушы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесіне объектідегі өнеркәсіптік қауіпсіздіктің жай-күйі туралы ақпарат береді.
- 4.4. Объектінің Ережелердің 4.3-тармағында көрсетілген өлшемдерге сәйкес келмеуі объектінің иесіне сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату құқығын береді. Бұл ретте Сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін сақтандыру қолданылған уақытқа пропорционалды түрде алуға құқығы бар.

5. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫНЫҢ МӨЛШЕРІ

- 5.1. Сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сомасы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіш (бұдан әрі - "АЕК") мөлшерінде құрайды:

	Сақтандыру сомасының мөлшері	Қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінен зардап шеккендердің ықтимал ең көп саны
5.1.1.	600 мың АЕК	4000 (төрт мың) адамнан асады;
5.1.2.	350 мың АЕК	2 000-нан астам (екі мың) адам, бірақ 4 000 (төрт мың) адамнан аспайды;
5.1.3.	225 мың АЕК	1 500-ден астам (бір жарым мың) адам, бірақ 2 000-нан (екі мың) аспайды;
5.1.4.	115 мың АЕК	750-ден астам (жеті жүз елу) адам, бірақ 1500 (бір жарым мың) адамнан аспайды;
5.1.5.	50 мың АЕК	300-ден астам (үш жүз) адам, бірақ 750 (жеті жүз елу) адамнан аспайды;
5.1.6.	30 мың АЕК	150-ден астам (жүз елу) адам, бірақ 300 (үш жүз) адамнан аспайды;

5.1.7.	12 мың АЕК	75-тен (жетпіс бес) астам адам, бірақ 150 (жүз елу) адамнан аспайды;
5.1.8.	5 мың АЕК	10-нан астам (он адам), бірақ 75 (жетпіс бес) адамнан аспайды;
5.1.9.	1 мың АЕК	декларацияланатын өзге де қауіпті өндірістер үшін 10 (он) адамға дейін

6. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫНЫҢ МӨЛШЕРІ

- 6.1. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің қауіптілік деңгейіне байланысты сақтандыру сомасы мөлшерінің 0,72-ден 2,02 пайызға дейінгі шегінде Тараптардың келісімі бойынша белгіленеді.
- 6.2. Белгілі бір объект үшін сақтандыру тарифінің шамасы уәкілетті орган жыл сайын айқындайтын объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейіне байланысты белгіленеді.
- 6.3. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру тарифі, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындаған объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі ескеріле отырып белгіленеді.
- 6.4. Декларациялауға және сақтандыруға жататын қауіпті өндірістік объектілері бар ұйымдардың қауіптілігінің жыл сайынғы жалпы деңгейі туралы ақпаратты уәкілетті орган өзінің интернет-ресурсында орналастырады немесе республикалық мерзімді баспа басылымдарында қазақ және орыс тілдерінде жариялайды.
- 6.5. Объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі сақталған немесе төмендетілген кезде сақтандыру сыйлықақысы осы бөлімге сәйкес белгіленген сақтандыру тарифі бойынша төленеді.
- 6.6. Орташа салалық көрсеткіштермен салыстырғанда объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейі ұлғайған кезде сақтандыру тарифіне объектінің қауіптілігінің жалпы деңгейінің ұлғаюының бір пайызы үшін он пайыз мөлшерінде ұлғайту коэффициенті қолданылады.
- 6.7. Ұлғайту коэффициентін ескере отырып, сақтандыру тарифінің шамасы осы бөлімнің 6.1-тармағында белгіленген сақтандыру тарифінің мөлшерінен аспауға тиіс.

7. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫН ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМДЕРІ

- 7.1. Сақтандыру сыйлықақысы сақтандыру шарты жасалғаннан кейін он күн ішінде біржолғы төленеді.
- 7.2. Сақтандыру шарты кез келген негіздер бойынша өзгерген кезде жаңадан есептелген және бұрын төленген сақтандыру сыйлықақыларының арасындағы айырма он бес күн ішінде қосымша төлеуге (қайтаруға) жатады.
- 7.3. Сақтандыру шартында сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру шартында айқындалған тәртіппен сақтандыру жарналарын енгізу арқылы бөліп-бөліп төлеу құқығы көзделуі мүмкін.
- 7.4. Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы қолма-қол ақшасыз тәсілмен төлеу мүмкіндігін ұсынады.

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ ЖӘНЕ ОНЫ ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 8.1. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру Заң мен ережелерге сәйкес сақтанушы мен сақтандырушы арасында үшінші тұлғалардың пайдасына жасалатын сақтандыру шарты негізінде жүзеге асырылады.
- 8.2. Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырушы сақтанушыға объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқылы емес.
- 8.3. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің біреуден артық иесі болған кезде сақтандыру шарты объектінің барлық иелерін сақтандыру полисінде сақтандырылған ретінде міндетті түрде көрсете отырып, олардың кез келгенімен жасалады.
- 8.4. Сақтандыру шартында моральдық зиянды, жоғалған пайданы өтеуді және тұрақсыздық айыбын төлеуді қоспағанда, үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіру салдарынан туындаған міндеттемелер бойынша қауіпті өндірістік фактор бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделеді.
- 8.5. Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға (пайда алушыға) Заңда және Ережелерде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.
- 8.6. Сақтандыру шарты сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық нысанда ресімдеуі арқылы жасалады.

- 8.7. Сақтанушының өтініші сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.
- 8.8. Сақтандыру шартында көрсетілуге тиіс талаптардың толық еместігі үшін сақтандырушы жауапты болады. Сақтандыру шарты бойынша дау туындаған жағдайда оның жекелеген талаптарының толық болмауына байланысты дау сақтанушының пайдасына шешіледі.
- 8.9. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтанушының қалауы бойынша сақтандырушыға жазбаша жүгіну не сақтанушы мен сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен жасалуы мүмкін.
- 8.10. Егер сақтандырушы сақтанушының (сақтандырылушының) немесе Ережеде көзделгенмен салыстырғанда үшінші тұлғаның жағдайын нашарлататын шарттармен сақтандыру шартын жасаса, онда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы Ережеде белгіленген шарттарда Сақтанушы (сақтандырылушы) немесе үшінші тұлға алдында міндеттеме алады.

9. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ

- 9.1. Сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бірінші сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.
- 9.2. Сақтандыру шарты ол күшіне енген күннен бастап он екі айдан аспайтын мерзімге жасалады.
- 9.3. Объектінің иесі он екі айдан кем мерзімде қызметті жүзеге асырған кезде сақтандыру шарты қызметті жүзеге асыру мерзіміне, бірақ алты айдан кем емес мерзімге жасалады.
- 9.4. Сақтандыру қорғанысының қолданылу мерзімі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.
- 9.5. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

10. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫН ТОҚТАТУ

- 10.1. Сақтандыру шарты мынадай жағдайларда тоқтатылды деп есептеледі:
 - 10.1.1. сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің өтуі;
 - 10.1.2. сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;
 - 10.1.3. Сақтандырушының сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы.
- 10.2. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатудың тәртібі, талаптары мен салдары Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленеді.

11. САҚТАНУШЫНЫҢ (САҚТАНДЫРЫЛУШЫНЫҢ), САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ, ҮШІНШІ ТҮЛҒАЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

- 11.1. **Сақтанушы (сақтандырылушы) құқылы:**
 - 11.1.1. сақтандырушыдан объектілер иелерінің жауапкершілігін, сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін міндетті сақтандыру шарттарын түсіндіруді талап ету;
 - 11.1.2. сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тартуға;
 - 11.1.3. келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемі мөлшерінің есептеулерімен танысу;
 - 11.1.4. объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);
 - 11.1.5. Ереженің 17-тарауында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сотқа жүгіну;
 - 11.1.6. "Сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) өтініш пен ілеспе құжаттар жіберу;
 - 11.1.7. қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіде сақтандыру тәуекелінің төмендеуіне әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар, сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығы немесе ол басталған кезде ықтимал зиян мөлшері өзгерген жағдайда объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді талап ету (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);
 - 11.1.8. осы Заңда көзделген жағдайларда және тәртіппен сақтандыру төлемін алу;

- 11.1.9. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін сақтанушының (сақтандырылушының) басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.
- 11.1.10. Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де әрекеттер жасауға.
- 11.2. **Сақтанушы (сақтандырылушы) міндетті:**
- 11.2.1. сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;
- 11.2.2. шарт жасалған күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде бұл туралы уәкілетті органды хабардар етуге;
- 11.2.3. сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті және ерікті сақтандырудың алдыңғы шарттары, сақтандыру жағдайлары, сақтандыру төлемдері және сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті өзге де мәліметтер туралы ақпарат беруге;
- 11.2.4. үш жұмыс күні ішінде сақтандырушыға және уәкілетті мемлекеттік органдарға, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, олардың құзыретіне сүйене отырып, мән-жайлардың өзгерістері туралы хабарлауға;
- 11.2.5. қызметі сақтандыру тәуекелін едәуір арттыруы мүмкін үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіні жоспарланып отырған жаңғырту және (немесе) қайта бейіндеу туралы сақтандырушыны және мемлекеттік органдарды олардың құзыретіне сүйене отырып хабардар етуге;
- 11.2.6. қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиянды әсерін болғызбау жөнінде қажетті және ықтимал шараларды қабылдауға;
- 11.2.7. дереу, бірақ үш күннен кешіктірмей, ол сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білгендей, бұл туралы сақтандырушыға хабарлауға;
- 11.2.8. қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне зиянды әсері туындаған кезде орын алған жағдайларда ықтимал залалдардың алдын алу немесе азайту, оның ішінде мүлікті құтқару және зардап шеккен адамдарға көмек көрсету жөнінде ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қабылдауға;
- 11.2.9. сақтандырушының өкіліне қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектідегі аварияның, инциденттің туындау себептері мен өзге де мән-жайларын дербес тексеру жүргізу мүмкіндігін қамтамасыз етуге;
- 11.2.10. сақтандырушының өкілі оларды сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін болған күйінде қарап тексергенге дейін зардап шеккен мүліктің және зақымдану аймағының (егер бұл қауіпсіздік мүдделеріне қайшы келмесе немесе залал мөлшеріне әсер етпесе) сақталуын қамтамасыз ету үшін барлық ықтимал шараларды қабылдауға;
- 11.2.11. сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу себептері, барысы мен салдары туралы, сондай - ақ келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы соттауға мүмкіндік беретін барлық қолда бар ақпаратты (қажет болған жағдайда-жазбаша нысанда) және құжаттаманы ұсынуға;
- 11.2.12. қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою немесе талап қою туралы өзіне белгілі болғандай, үш жұмыс күні ішінде бұл туралы сақтандырушыға кез келген қолжетімді тәсілмен хабарлауға;
- 11.2.13. зиян келтіруге жауапты тұлғаға кері талап қою құқығын сақтандырушыға көшуді қамтамасыз етуге;
- 11.2.14. сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға.
- 11.3. **Сақтандырушы құқылы:**
- 11.3.1. сақтандыру шартын жасасу кезінде, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәліметтерден басқа, Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) Ережелерге сәйкес сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті мәліметтерді, оның ішінде объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті және ерікті сақтандырудың алдыңғы шарттары, сақтандыру жағдайлары және сақтандыру төлемдері туралы ақпаратты ұсынуды талап етуге;
- 11.3.2. сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тартуға;
- 11.3.3. тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан олардың құзыретіне қарай сақтандыру жағдайының басталу фактісін және үшінші тұлғаларға келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

- 11.3.4. үшінші тұлғалардың бүлінген мүлкін және зақымдану аймағын тексеруге қатысу және тексеру актілеріне қол қоюға;
- 11.3.5. қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар (сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығы немесе ол басталған кезде ықтимал зиян мөлшері) өзгерген жағдайда сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді талап етуге;
- 11.3.6. келтірілген зиянды өтеуге байланысты қатынастарда Сақтанушының (сақтандырылушының) атынан және оның тапсырмасы бойынша сөз сөйлеуге;
- 11.3.7. Сақтанушының (сақтандырылушының) тапсырмасы бойынша Пайда алушылар қоятын талап-арыздарға қатысты оның атынан сотта іс жүргізуді өзіне қабылдауға, алайда Сақтандырушының бұл әрекеттерін олардың сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттерін мойындауы деп санауға болмайды;
- 11.3.8. зиян келтіруге жауапты адамға кері талап қою құқығын беруге;
- 11.3.9. Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де әрекеттер жасауға.
- 11.4. **Сақтандырушы міндетті:**
- 11.4.1. Сақтанушыны (Сақтандырылушыны) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарымен таныстыруға, оның сақтандыру шартынан туындайтын құқықтары мен міндеттерін түсіндіруге;
- 11.4.2. сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру полисін ресімдеуге;
- 11.4.3. объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылу кезеңінде басталған сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) туралы хабарлаған кезде, оны дереу тіркеп, осы сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) бойынша мәліметтерді қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның құқықтық нормативтік актілерге сәйкес дерекқорды қалыптастыруға және жүргізу жөніндегі ұйымға ұсынуға;
- 11.4.4. сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін Заңда және Ережелерде көзделген тәртіппен және шарттарда жүргізуге;
- 11.4.5. сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушының өтеуге жататын зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған жағдайда, оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлауға;
- 11.4.6. сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылданған жағдайда сақтанушыға (пайда алушыға) жазбаша нысанда бас тарту себептерінің дәлелді негіздемесін және сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабарламаны жіберуге.
- 11.4.7. сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
- 11.4.8. Сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, Пайда алушыдан) өтініш алған кезде Сақтанушының (үшінші тұлғаның, Пайда алушының) талаптарын қарау және бес жұмыс күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беруге;
- 11.4.9. сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қайта жолдауға;
- 11.4.10. сақтандыру Шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға.
- 11.5. **Үшінші тұлғалар құқығы:**
- 11.5.1. сақтандырушыға қауіпті өндірістік факторлардың олардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне зиянды әсері нәтижесінде болған сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау;
- 11.5.2. Сақтанушының (сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауды жүргізу және оларды Сақтандырушыға ұсыну;
- 11.5.3. келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;
- 11.5.4. келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемі мөлшерінің есептеулерімен танысу;
- 11.5.5. сақтандыру төлемін Ережеде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде алу;

- 11.5.6. Ереженің 17-тарауында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сотқа жүгіну;
- 11.5.7. "сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет - ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттарды жіберу;
- 11.5.8. Сақтанушыға келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кетуі мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою.
- 11.5.9. Заңдарда көзделген жағдайларда Ережелердің 11.5-тармағында белгіленген үшінші тұлғалардың құқықтары өзге тұлғаларға (Пайда алушыларға) көшеді.

12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНІҢ МӨЛШЕРІ

- 12.1. Сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы авария себептерін, оқиғаны, сот шешімдерін және келтірілген зиян мөлшері туралы деректерді қамтитын басқа да материалдарды тергеу актісі негізінде айқындалады.
- 12.2. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемінің мөлшері тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде Заңмен және Ережелермен белгіленеді және:
- 12.2.1. **қайтыс болған кезде-1000;**
- 12.2.2. **мүгедектік белгіленген кезде:**
I топ	800
II топ	600
III топтар	500
Мүгедек бала	500
- 12.2.3. **мүгедектік белгіленбей мертігу, жарақат алу немесе денсаулығының өзге де зақымдануы** кезінде – амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге арналған нақты шығыстар мөлшерінде, бірақ 300 АЕК-тен аспайтын мөлшерде. Бұл ретте стационарлық емдеудің әрбір күні үшін сақтандыру төлемінің мөлшері кемінде 2 АЕК-ті құрауға тиіс.
- 12.3. Мүліктің бүлінуі кезінде келтірілген зиянның мөлшері сақтандыру жағдайы басталғанға дейін орын алған мүліктің тозуын ескере отырып, оны қалпына келтіру құнын есептеу негізінде айқындалады.
- 12.4. Мүлікті қалпына келтіру құны сақтандыру жағдайы басталған кезде қолданыста болған орташа нарықтық бағалар мен тарифтер негізінде айқындалады.
- 12.5. Мүлікті жою кезінде келтірілген зиянның мөлшері сақтандыру жағдайы басталған күнгі тозуды ескере отырып, мүліктің нақты құнын негізге ала отырып айқындалады.
- 12.6. Егер оны қалпына келтіру техникалық мүмкін болмаса немесе экономикалық тұрғыдан негізделмесе, мүлік жойылды деп есептеледі. Егер бұл ретте күтілетін шығыстар (қалпына келтіру құны) сақтандыру жағдайы басталған күнге есептелген амортизацияны ескере отырып, мүліктің нақты құнының сексен пайызынан асатын болса, мүлікті қалпына келтіру экономикалық тұрғыдан негізсіз болып есептеледі.
- 12.7. Сақтандыру жағдайының туындауы нәтижесінде әрбір үшінші тұлғаның мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін Сақтанушының (сақтандырылушының) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаның өтініші бойынша Сақтандырушы айқындайды. Келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды қажет болған жағдайда тәуелсіз сарапшы жүргізе алады. Келтірілген зиянды бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда Тараптар өзгеше дәлелдеуге құқылы.
- 12.8. Сақтандыру төлемі үшінші тұлғаға келтірілген залалдың (нақты залалдың) мөлшерінен аспауға тиіс.
- 12.9. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі Ережелердің 12.2-тармағында белгіленген мөлшерде жүзеге асырылады. .
- 12.10. Сақтандырушы келтірілген зиянның мөлшерін айқындау мақсатында қосымша тергеу жүргізуге құқылы. Осыған байланысты ол апатты, инцидентті техникалық тексеру материалдарын, зиян келтіруге байланысты мемлекеттік органдардан құжаттарды, жоғалған (бүлінген, жойылған)

мүлкті, жүргізілген жұмыстардың құнын, жұмсалған шығындарды, құнын бағалауға мүмкіндік беретін медициналық құжаттарды, шоттарды сондай-ақ өзге де қажетті құжаттарды талап етуге құқылы.

- 12.11. Сақтандыру төлемдері сақтандыру Шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде жүргізіледі.
- 12.12. Үшінші тұлғаларға келтірілген зиянды толық өтеу үшін сақтандыру сомасы жеткіліксіз болған кезде Сақтандырушы сақтандыру төлемдерін Ережелердің 14.5-тармағында көзделген тәртіппен сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Бұл ретте Пайда алушы тікелей Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кету мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы талап қоюға құқылы.
- 12.13. Бірнеше Сақтандырушыларда объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру кезінде әрбір сақтандырушы онымен жасалған шарт шегінде Сақтанушының алдында жауап береді, алайда Сақтанушының (Пайда алушының) барлық сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауға тиіс.
- 12.14. Бұл ретте Сақтанушы кез келген Сақтандырушыдан онымен жасалған шартта көзделген сақтандыру сомасы көлемінде сақтандыру төлемін алуға құқылы. Егер алынған сақтандыру төлемі нақты залалды өтемесе, Сақтанушы жетіспейтін соманы басқа Сақтандырушыдан алуға құқылы.
- 12.15. Келтірілген залалды басқа Сақтандырушылар өтегендіктен сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара босатылған Сақтандырушы Сақтанушыға келтірілген шығыстарды шегергенде сақтандыру сыйлықақыларының тиісті бөлігін қайтаруға міндетті.
- 12.16. Келтірілген зиянды басқа адамдар да өтеген жағдайларда Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемінің сомасы мен басқа адамдар өтейтін сома арасындағы айырманы ғана төлейді. Сақтанушы Сақтандырушыға өзіне белгілі болған, үшінші тұлғаларға зиянды өтеу үшін басқа тұлғалар жүргізген төлемдер туралы хабарлауға міндетті.
- 12.17. Сақтандырушы, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болған және (немесе) жүргізілген болса, Сақтанушының сақтандыру жағдайынан шығынды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын өтеуге міндетті. Аталған шығыстарды өтеуді Сақтандырушы тиісті шығындар туралы актіні алған күннен бастап отыз күн ішінде, бірақ сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан бұрын жүргізбейді.
- 12.18. Сақтанушының көрсетілген шығыстары нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру Шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін. Егер шығыстар Сақтанушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.
- 12.19. Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда, оның мұрагерлері болмаған кезде, жәбірленушіні жерлеуді жүзеге асырған адамға Сақтандырушы нақты шығындар мөлшерінде, бірақ сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде жерлеуге қажетті шығыстарды өтейді.

13. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

- 13.1. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты Сақтанушы (Сақтандырылушы) не Пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес Сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы мынадай құжаттарды қоса бере отырып ұсынады:
 - 13.1.1. келтірілген зиянды және оның мөлшерін растайтын құжаттарды қоса бере отырып, Пайда алушының зиянды өтеу туралы Сақтанушы таныған талабы немесе қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы заңды күшіне енген сот шешімі;
 - 13.1.2. зиянның алдын алу немесе мөлшерін азайту жөнінде шаралар қабылдауға байланысты шығыстарды растайтын құжаттар (бар болса).
- 13.2. Сақтандырушының талабы бойынша өтініш беруші Сақтандырушыға қолы жететін мемлекеттік органдардың деректер базаларында және (немесе) ақпараттық жүйелерінде электрондық нысанда бар құжаттарды қоспағанда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттардың түпнұсқаларын ұсынуға міндетті.

- 13.3. Құжаттарды қабылдаған Сақтандырушы өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың толық тізбесін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге міндетті.
- 13.4. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру төлемі туралы талапты электрондық нысанда жіберген жағдайда Сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсына алады.

14. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ШАРТТАРЫ МЕН ТӘРТІБІ

- 14.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде Сақтандырушы Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) немесе Пайда алушы болып табылатын өзге тұлғадан оның Сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттарды қабылдауды талап етуге құқылы емес.
- 14.2. Пайда алушы үшінші тұлға (ол қайтыс болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес оның қайтыс болуына байланысты зиянды өтетуге құқығы бар тұлға) немесе Сақтандырушының заңда белгіленген жауапкершілігі шегінде келтірілген зиянды үшінші тұлғаға (залалды өтетуге құқығы бар тұлғаға) өтеген және сақтандыру төлеміне құқық алған өзге тұлға болып табылады.
- 14.3. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Ережелердің 13-бөлімінде көзделген құжаттарды алған күннен бастап отыз күннен кешіктірмей жүргізеді.
- 14.4. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған кезде Сақтандырушы Пайда алушыға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.
- 14.5. Сақтандырушы немесе сот шешімімен сақтандыру жағдайы деп танылған қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу туралы өтініштерді қанағаттандыру олардың келіп түсу тәртібімен, ал бір мезгілде бірнеше өтініш мынадай кезектілікпен келіп түскен кезде жүзеге асырылады:
 - 14.5.1. бірінші кезекте жеке тұлғалардың өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды өтеу туралы талаптар қанағаттандырылады;
 - 14.5.2. екінші кезекте жеке тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі;
 - 14.5.3. үшінші кезекте заңды тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі.

15. САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ

- 15.1. Егер сақтандыру жағдайы келесілер салдарынан болған болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:
 - 15.1.1. қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
 - 15.1.2. Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыстар немесе сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған Пайда алушының іс-әрекеттері.
- 15.2. Егер сақтандыру жағдайы келесілер салдарынан болған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:
 - 15.2.1. соғыс қимылдары;
 - 15.2.2. азаматтық соғыс, әр түрлі халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер.
- 15.3. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар да негіз бола алады:
 - 15.3.1. сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан тыс зиянды өтеу туралы кез келген талаптар;
 - 15.3.2. Сақтанушының (Сақтандырылушының) және (немесе) Пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаның залал келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;
 - 15.3.3. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау.
- 15.4. Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді Сақтандырушы отыз күн ішінде Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) және (немесе) Пайда алушыға жазбаша нысанда бас тарту себептерін дәлелді негіздеумен және Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабарламамен қабылдайды және хабарлайды.
- 15.5. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы (Сақтандырылушы) және (немесе) Пайда алушы болып табылатын өзге тұлға сотқа шағым жасай алады.

16. ЗИЯН КЕЛТІРГЕН АДАМҒА КЕРІ ТАЛАП ҚОЮ ҚҰҚЫҒЫ.

- 16.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушының Сақтанушыға төленген сома шегінде мынандай жағдайда кері талап қоюға құқығы бар:
- 16.1.1. Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
- 16.1.2. Сақтанушының (сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстық не әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған іс-әрекеттер жасауы;
- 16.1.3. Сақтанушының (сақтандырылушының) оны азайту бойынша ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы нәтижесінде зиян мөлшерін ұлғайту;
- 16.1.4. Сақтанушының (сақтандырылушының) Сақтандырушыға сақтандыру объектісі туралы, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
- 16.1.5. Сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ талап ету құқығының ауысуы үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы.
- 16.2. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға төленген сома шегінде Сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру шарты бойынша өтелген келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы өтеді.
- 16.3. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушының қасақана іс-қимыл жасау жағдайларын қоспағанда, қызметтік, лауазымдық немесе өзге де еңбек міндеттерін бұзуы қауіпті өндірістік фактордың туындауына себеп болған олардың қызметкерлеріне кері талап қоюға құқығы жоқ.

17. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ БОЙЫНША ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

- 17.1. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде Сақтанушы (үшінші тұлға, пайда алушы) құқылы :
- 17.1.1. Сақтандырушыға (оның ішінде сақтандырушының филиалы, өкілдігі, интернет-ресурстары арқылы) талаптарды көрсете отырып және оның талаптарын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша өтініш не
- 17.1.2. "сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерін ескере отырып, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де окшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) немесе сотқа өтініш жіберуге,
- 17.2. Сақтандырушы Сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, Пайда алушыдан) өтініш алған кезде бес жұмыс күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауапты қарайды және ұсынады.
- 17.3. Сақтанушы (үшінші тұлға, Пайда алушы) сақтандыру омбудсманына жүгінген жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының (үшінші тұлғаның, Пайда алушының), сақтандыру омбудсманының сұрау салуы бойынша сұрау салуды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды ұсынуға міндетті.

18. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 18.1. Сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушы мен Сақтанушы арасындағы барлық даулар келіссөздер арқылы шешіледі.
- 18.2. Келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен қаралады.

19. ҚОСЫМША ШАРТТАР

- 19.1. Ережеде белгіленбеген кез келген өзге жағдайлар сақтандыру Шартымен (полисімен) және Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттеледі.